

Napsugár

6

GYERMEKIRODALMI LAP XLIV. ÉVFOLYAM 512. SZÁM 2000. JÚNIUS

*Búcsúzunk az iskolától,
ki erre, ki arra indul mátol.
Vár a pihenés,
vár a szünet,
helyettünk ír a nap
arany betűket.*

Szilágyi Domokos

FODOR SÁNDOR

A Csipike írója, FODOR SÁNDOR vidám történettel kíván nektek szép vakációt. Olvassátok el az egész művet. A címe: Fülöpke beszámolója.

A természet nincs messze a mi utcánktól, mindössze két autóbusszmegállóra van, és úgy hívják, hogy rét. A réten fű nő, és virágok teremnek, virágszedés céljából azonban továbbgyalogoltunk egy kicsit Bütyökkel, aki osztálytársam – és ott kezdődött az erdő.

Volt nálam egy kis zsineg, és Bütyök is magával hozta véletlenségből a bicskáját. Mogyoróágakat vágunk, és míg én az íjakat feszítetem, Bütyök mogyoró vesszőből nyilat faragott. Igazán jól sikerült. Bütyök nyila nem ütötte ki a szememet, mivel nem oda célzott, hanem a homlo-

nyörű nagy lódarazsak repültek ki-be. Elhatároztuk, hogy férfias fellépésünkkel elűzzük a darazsakat, majd pedig mézzel gazdagon megakodva hazatérünk szüleink nagy örömére.

A lyukhoz lopakodtunk, és egy-egy nyílveszővel jól bepiskáltunk a lyukba, hadd lássák a darazsak, hogy nem babra megy a játék, és ijedjenek meg. Mondhatom, rettenetesen megijedtek. Erős zümmögés támadt, majd pediglen bzzz...

Boldog vakációt!

komra, amely vérzett is egy kicsit.

Arra gondoltunk, hogy a mi jó szüleinknek is szerzünk egy csepp örömet nyilazó tudományunkkal. Amikor hazaértünk, azt mondtam Bütyöknek, kopogtassunk az ajtón, ahogy igazi íjászokhoz illik. Vagy húsz méterről megcéloztuk az ajtót.

A Bütyök nyila koppant, az enyém csörrent, mivel egy kicsit felfelé hordott, és az üvegnek ütközött. A tányérokat nem a nyíl találta el, hanem édesanyám kezéből hullottak ki az ablakcsörömpölés hatására. Jó édesapám nyomban letette az újságot, amelyet olvasott, és kisietett érdeklődni. Azzal kezdte, hogy mind a két íjat összetörte a térdén, és elhajította.

A következő napon ismét bátor szívvel vágunk neki a rengetegnek. Több madarat majdnem eltaláltunk, lőttünk vagy tíz légyölő galócát és egy taplót. Leültünk tízóraizni egy kidőlt fa törzsére. Alig faltunk egyet-kettőt, hát halljuk, hogy bzzz..., bzzz..., bzzz, aztán megint csak bzzz.

Ejha. Mintha maga a fatörzs zümmögött volna. Jobban körülnéztünk, hát láttuk, hogy a fatörzs egyik végénél lyuk van, azon pedig gyö-

egymás után nyilaztak fel a magasba a lyukból. Már azt hittük, mind elszálltak, amikor egy darázsfelhő rontott reánk a levegőből. Vitézül hadonásztunk ellenük, egyszer csak hallom, hogy Bütyök nagyot ordít, de már nekem is ordítanom kellett, mert rettentő szúrások érték a nyakamat, karomat, arcomat... futásnak eredtünk. Az ijedt darazsak az erdő széleig kísérték bennünket zümmögve.

Otthon nagyon álmos lettem, és a heverőre dőltem. Arra ébredtem, hogy édesanyám visít, és alig tudtam kinyitni a szemem, úgy éreztem, az egész arcomon, fejemen feszül a bőr.

– Mi történt veled, drága gyermekem? Akkora a fejed, mint egy hordó! – zokogta édesanyám.

Tükörbe néztem. Nem volt akkora, csak mint egy demizson.

Azóta két hét telt el. Kaptam néhány injekciót, de már jól vagyok. Bütyök szintén életben maradt, de a természetnek ezen a nyáron nem örvendezhetünk többé együttesen, mivelhogy a Bütyök jó szülei összebeszéltek az én jó szüleimmel, és abban állapodtak meg, hogy ha mi ketten Bütyökkel továbbra is együttműködünk, abból valamilyen nagy baj származik. Bütyök a vakáció hátralevő részét távoli nagyszüleinél töltötte, én maradtam.

KOVÁCS ANDRÁS FERENC

KÓKERESZT

Üdvözlégy, Mária!
Téged áld Ménaság,
Mennyeknek rózsája,
Törékeny némaság!
Könyörgőn dicsérnek Kászonok, Gyímesek!
Nélküled nemzeted vánszorog, ím, esett!
Patrónánk, tekints ránk:
Néped már így romló!
Téged áld Csíkszépvíz,
Szentlélek, Csíksomlyó!
Rengeteg Csillaga,
Égi Kálvária:
Ragyogó szívünk is
Téged áld, Mária!

MÉSZELY JÓZSEF

PIROS PÜNKÖSD ÜNNEPÉRE

Pünkösöd a Szentlélek
eljövetelének ünnepe.
Tanuld meg ezt az imát,
s gondolkodj el
gyönyörű sorain:

*Mosd meg, ami szennyezett,
aszúságra hints vizet,
orvosold a sebhelyet.
Simogasd a darabost,
fölmelengsd a fagyost,
útra vidd, ki tévelyeg.*

Voltál már a csíksomlyói búcsún? Pünkösdkor hétszázezer ember
zarándokol Csíksomlyóra, hogy a Szűzanya segítségét kérje.
Hátha téged is elvisznek szüleid.

A gesztenyék gyertyásodnak,
Futórózsák fellobognak,
Piros pünkösöd ünnepére
Nyár-örömré
hangolnak.

A cseresznyék gömbölyödnek,
Madárfészkek csivitelnek,
Piros pünkösöd ünnepére
Nyár-örömré
zendítnek.

Mivé lett Erdélyország, Bethlen Gábor tünderkertje? Szegénység, elvadult világ... Székelyek, szászok, románok jogait követelik. Vért folyik, magyar falvak és udvarházak borulnak lángba. A császári hadsereg fosztogatja, gyötri a szegény népet, de még a gazdagokat is. Mindenki harca ez mindenki ellen.

Az osztrák katonatisztek, akiket a Székelyföldre vezényeltek a határőrség megszervezésére, apránként elorozzák a székelyek jogait.

Udvarhely, Csík, Gyergyó, Háromszék népe nem akar ebbe beletörődni. Hisz ők mindig szabad határőr katonák voltak. Szolgálatukért a magyar királyok jogokat biztosítottak. A jobbágysorsot nem ismerték. Szabadok voltak. Sokszor megcsodálták vakmerőségüket, félelmetes harctudásukat. Valahányszor kellett, a vérüket ontották az országért. Csakhogy a vérnek ára volt. A szabadság. Ha ezt biztosítják nekik, ezentúl is beállnak a határőrségbe.

A Habsburg-tisztek azonban semmibe veték a székelyek jogait. Például azt, hogy őket csak Erdélyországban lehet fegyverbe szólítani, külföldre nem vihetik hadba. Mikor tiltakozó vezetőiket letartóztatják, a felháborodott székelyek rátámadnak az osztrák főparancsnok, Bukow generális szálláshelyére, és ha nem veti közbe magát Bornemissza János főkirálybiztos, agyon is verik a tábornokot.

A riadt Bukow generális azonnal belemegy, hogy aki nem akar a határőrségnél szolgálni, az leteheti a fegyvert. Gyergyó, Háromszék leszerel. A helyzet forradalmi. A törvénytelen adók és egyéb költségek azonnali visszafizetését követelik. A határőrök nagy része nem dolgozza meg a földjét. Eladja marháját, hogy lovat vegyen. A maradék pénzét elveri.

Kálnoky tábornok próbálja lecsöndesíteni a népet. Kéves sikerrel. Bukowot félreállítják, Siskovics kerül a

helyére. Az új tábornok mindenképpen eredményt akar felmutatni. Veszedelmesnek tartja, hogy a székely székek most már nem külön-külön szervezkednek, hanem közösen. Azok a férfiak, akik nem hajlandók beállni a határőrségbe, felmenekülnek a havasokba. Siskovics jelentést kap, hogy a több

ezres ellenálló csapatok legálább felének lőfegyvere van, a többinek fejszéje, kaszája, dorongja. Lehet, hogy ez rémhír, de elég ahhoz, hogy mentsegül szolgáljon a császáriaknak.

A székelyek valóban követelik a szabadságot, de támadási szándékuk nincs. Van viszont Siskovicsnak. Madéfalvára hívja tanácskozásra a székelyeket. 1764. január 7-én virradóra, az éjsötétjében felvonultat egy 1300 fős osztrák sereget két ágyúval. Állást foglalnak a Madéfalva melletti magaslaton, és Carato alezredes parancsára lőni kezdik az álomba merült falut.

A rémülten felriadó nép semmi ellenállást nem tanúsít. Védtelen az ágyútűz és a drago nyosok sortüzével szemben. Több száz embert, asszonyokat, gyermekeket gyilkoltak meg a Habsburg sereg katonái.

Ezek után indult meg a székelyek menekülése a Kárpátokon át Moldvába. A moldvai fejedelem szívesen fogadja a dolgos, gazdálkodásban jártas székelyeket.

Ideát? A császári tisztek fennhéjázóan kijelentik: a székely nép csak akkor egészséges, ha minden évszázadban eret vágnak rajta.

Gyalázatos gúnyolódás!

Ezek után fegyveres erőszakkal folyik a sorozás. Még a csecsemőket is katonai listára veszik. Siskovics altábornagy büszkén jelenti Bécsnek a székelyek legyilkolását, ahogy latinul nevezték, a "siculicidiumot".

Mi madéfalvi veszedelem néven tartottuk meg emlékezetünkben drága székely vérünk hullását.

MÉHES GYÖRGY

A MADÉFALVI VESZEDELEM

A madéfalvi emlékmű

Lehet, hogy sokszor bosszant, lehet, hogy néha azt
hiszed, jobb lenne nélküle. De akinek nincs,
az fele királyságát odaadná egy testvérkéért.
Szeresd, segítsd, védj a testvéreidet. Ők lesznek
legfőbb szövetségeseid az életben: egy test, egy vér –
s a vér nem válik vízzé.

Gólya, gólya, gilice,
Hozzál nekem testvérkét,
Pirospozsgás legénykét,
Duplakötös pántlika,
Selyemből a vánkosa.
Di-dá di-dá,
Hozzál nekem testvérkét,
Pirospozsgás legénykét.

Népi mondóka

A. A. MILNE versei

BÖLCSŐDAL

TÓTFALUSI ISTVÁN fordítása

Pici Pali Pálnak
tíz lábujja rózsáll,
tíz lábujja rózsáll
pici Pali Pálnak.
Mindig vele járnak,
ha a kertbe kószál,
ha a kertbe kószál,
mindig vele járnak.

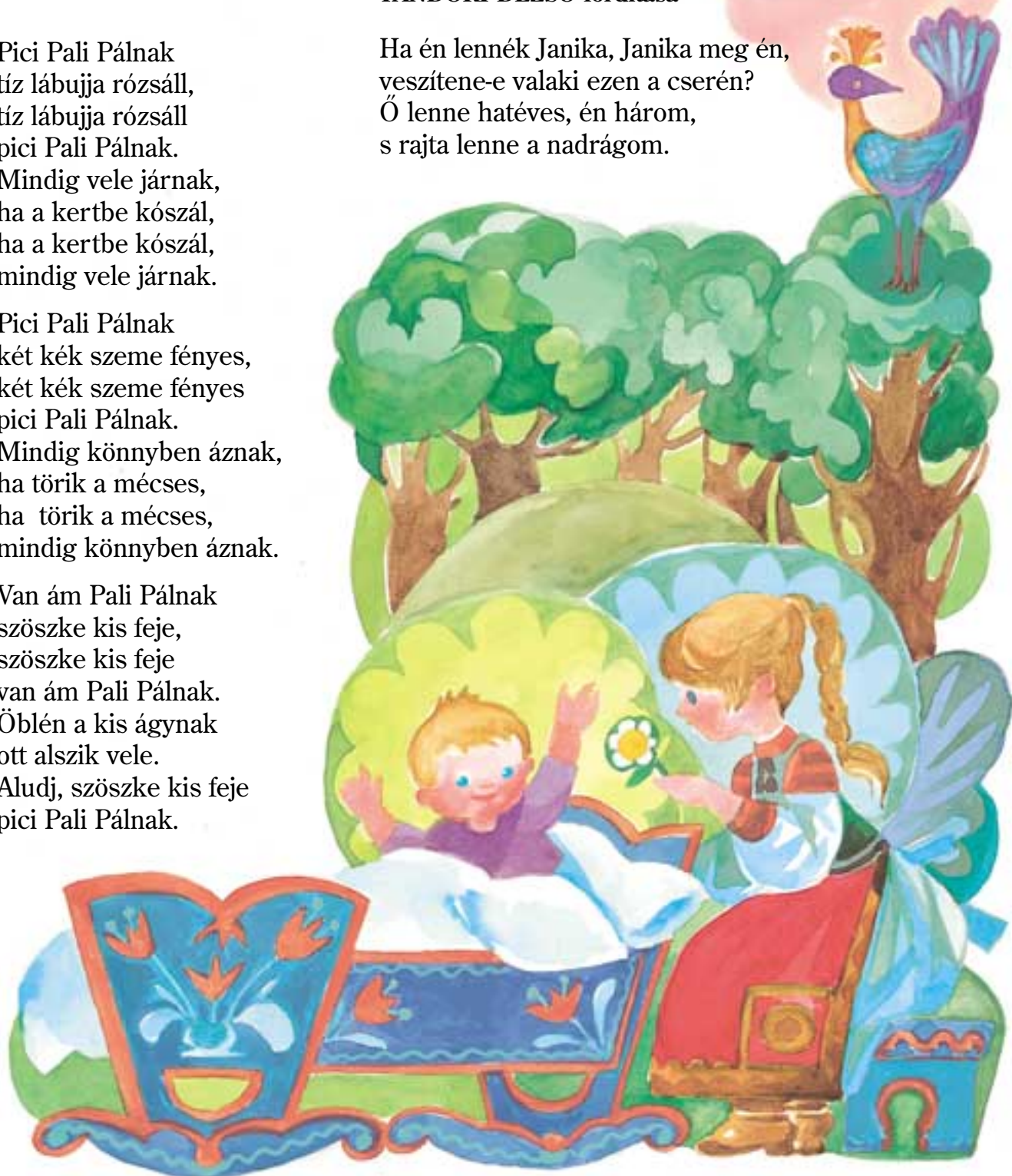
Pici Pali Pálnak
két kék szeme fényes,
két kék szeme fényes
pici Pali Pálnak.
Mindig könnyben áznak,
ha törik a mécses,
ha törik a mécses,
mindig könnyben áznak.

Van ám Pali Pálnak
szöszke kis feje,
szöszke kis feje
van ám Pali Pálnak.
Öblén a kis ágyának
ott alszik vele.
Aludj, szöszke kis feje
pici Pali Pálnak.

GONDOLAT

TANDORI DEZSŐ fordítása

Ha én lennék Janika, Janika meg én,
veszítene-e valaki ezen a cserén?
Ő lenne hatéves, én három,
s rajta lenne a nadrágom.

NEMES NAGY ÁGNES

A HÚGOM

Haja barna, szeme kék,
nincs kint minden foga még.

Selypít is még egy kicsit,
azt mondják rá: csorba csík.

Ha én mondom: csorba csík,
cini-hangon felvisít.

A ruhája burett-ruha,
kék, akár a levendula.

Kék ruhában ül a réten,
gyalogbodza zöld tövében.

Bodza szárát meghúzkodja,
kisebb, mint a gyalogbodza.

Nahát! Hogy ez milyen pici!
Fa alatt ül – ő azt hiszi.

TÁNCOLÓ

BOHÓC

LÉVAY ERZSÉBET

JÓ A SZOMSZÉD ZSUSZINAK

Jó a szomszéd Zsuzsinak,
mert mindent megvesznek,
s ha úgy tetszik, minden nap
rántott csirkét esznek!

Jó a szomszéd Zsuzsinak,
mert akármit kérhet,
a játéka olyan sok,
több már alig férhet!

Jó a szomszéd Zsuzsinak,
mert náluk van minden,
de ha átjön mihozzánk,
csak bámul irigyen,
mert nekem van öcsikém,
neki pedig nincsen!

Vágd ki a bohóc részeit. Egyenként másold rajzpapírra, színezd majd vágd ki ezeket is. Egy színes fonalat hajts kettőbe, fektesd a bohóc hátára, és mindenik részre ragaszd rá a párját. Vigyázz, hogy a szélek pontosan illeszkedjenek, és a szál középre csípődjön. Mindegyik "emelet" között maradjon egy kis távolság. Akaszd fel húgocskád vagy öcséd ágya fölé, hadd nevéssenek egymásra.

Beküldte Csenei Zoltán
Kézdivásárhelyről

AZ ATYÁRÓL ÉS A FLAIRÓL

NÉPMESE

Egy parasztembernek sok fia volt, kik egymással marakodtak. Apjuk egymáshoz való szeretetre akarta nevelni őket, ezért egy nyaláb vesszőt tett eléjük, melyet kötéllal általkötött. És mondta nekik, hogy törjék el a köteget. De azok nem bírták. Végül az apjuk kioldotta a köteleket, és valamennyiüknek adott egy-két szálat a kötegből, melyet mindegyik könnyen eltört. És azután azt mondta nekik:

– Ó, én szerelmes fiaim! Hogyha ti egy akaraton vagytok, olyanok lesztek, mint a köteg vessző. Senki le nem győzhet. De ha ti egymást kezditek gyűlölni, és külön úton jártok, akkor ellenségeitek prédájává váltok.

Ki az öcs, ki a bátya?
Állítsd sorba koruk szerint a testvéreket.

SZABÓ ZELMIRA rajza

LÁSZLÓFFY ALADÁR TESTVÉR

Boldog család, ahol ketten
együtt nőnek szeretetben,
hát még, ahol hárman-négyen
osztoznak a békességen!

Öcsém, bátyám, húgom, néném –
én az ilyesmiken mérném,
hogy a család milyen gazdag,
s milyen sors felé igazgat.

Apák, anyák boldogsága,
ha összetart kis családjá.
De még öregen és messze
gondolni fogsz testvéredre.

Beszédes szó az, hogy rokon,
akármilyen okon-fokon,
gyöngédebbet ne keressél,
mer a legszebb az, hogy testvér.

CSORBA PIROSKA
ESTI MESE

Este nekünk két mese jár,
mert mi Ancsával ketten alszunk
egy szobában.
Az egyik mesét nekem mondja anya,
a másikat Ancsának.
Persze megengedjük,
hogy a másik is meghallgassa.
Ha haragszom, akkor azt mondom,
Ancsa, te most ne figyelj ide,
mert ez az én mesém!
Ancsa duzzog, befordul a fal felé,
de én tudom,
hogy titokban hallgatózik.

ISZLAI ZOLTÁN
IKERBÁL

Lányom szerint sikertelen
család, amely ikertelen.

Csupán ott az igaz siker,
hova csőstül dől az iker.

Visszavágok, nem kertelek:
– Minek annyi ikergyerek?

Akár kicsi, akár kerek,
mindenik csak eltekereg.

Körös-körül fű-fa-bokor,
a sok egyforma csak lohol.

Apja-anyja meg? Csak áll,
gyerekekért ordibál.

S áll a bál.

Saccold meg, hány gyerek van ezen az oldalon.
Most számold is meg, hogy lásd,
mennyire találtad el.

A SZEGÉNY TESTVÉR MÉG A GAZDAG

NÉPMESE

Volt egyszer, hol nem volt, volt két testvér. Az egyik gazdag, a másik ágrólszakadt szegény.

Beállított egyszer a gazdag testvér a szegényhez, és azt mondta neki:

– Szegődj el hozzám munkába! Ha napkeltétől napnyugtáig dolgozol, egy zsák gabonát adok érte.

Ráállott a szegény testvér örömet. Még se virradt még, ő már ott dolgozott a testvére földjén, nem kímélte az erejét. Amikor a nap lenyugodott, ment a testvére házához, s kérte a fizetséget.

– Nem addig van az! – mondta a gazdag. – Nincs még vége a munkának! Van a napnak egy kis öccse, a hold, látod-e, ott ragyog az égen. Majd ha a hold is lenyugodott, akkor megkapod a fizetséget.

Dolgozott hát a szegény testvér tovább egész éjszaka. Amikor aztán a hold is lenyugodott, hazament, fogott egy szakadt fenekű zsákot, egy másikat, egy nagyobb-
bat meg alája kötött. Úgy ment vissza a testvéréhez.

– Hallod-e, minek ez a két zsák? – mérgelődött a fukar, amikor a két zsákot meglátta.

Azt felelte akkor a szegény testvér:

– Ha a napnak lehet kisöccse, akkor ennek a zsáknak is lehet egy bátyja.

Mit tehetett a gazdag testvér: telemérte gabonával a zsákot is meg a zsák bátyját is.

A KÉT TESTVÉR

NÉPMESE

Élt egyszer a messzi hegyekben két fiútestvér. Szép szál legények voltak, híres vadászok. Egész nap a hegyeket járták, vadat űztek.

Egyszer vadászat közben hirtelen szakadt rájuk az éjszaka. Arrafelé, a meredek hegyek között egyszerre támad vaksötét, ha a nap eltűnik valamelyik hegy mögött.

Épp egy meredek sziklafalon kapaszkodtak fölfelé. Az egyik testvér meg tudta vetni a lábát, de a másik, a kisebbik, csak egy bokor ágát tudta elkapni, azon maradt függve. Ha elereszti, lezuhan a szakadékba, ott leli halálát.

Így várták a hajnalt. A kisebbik testvér minden erejével kapaszkodott az ágba, de érezte, hogy gyöngül a keze.

– Nem sokáig tudok már kapaszkodni. Lezuhanok!

Gondolt egyet a bátyja, nagyot gondolt. Visszakiáltott neki:

– Nem is bánom! Ha lezuhansz, enyém lesz minden jószágod!

Haragra lobbant az öccse, összeszedte minden erejét, most már keményebben markolta az ágat. A bátyja meg folytatta:

– Enyém lesz a házad is!

Nem szólt rá az öccse, csak a fogát csikorította össze, csak az ágat szorította még jobban.

“Hát ilyen testvérem van! Ilyen gonosz, ilyen fekete lelkű! Most már azért is kitartok, hogy bosszút álljak!”

Így ingerelte, haragította a nagyobbik testvér az öccsét egészen virradatig. Akkor az öccse meglátta az ösvényt, elengedte a bokorágat, és dühösen a bátyja felé rohant.

– Megállj! – kiáltott rá az. – Mi adott neked erőt, hogy hajnalig szorítsd az ágat?

– A harag! – kiáltotta az ifjabb. – Hogy bosszút álljak rajtad!

– Látod, testvér – mondta a bátyja –, tudtam én, hogy az igazságos harag milyen erőt ad az embernek. Azért haragítottalak egész éjszaka, hogy erőd legyen a megmeneküléshez.

Akkor értette meg a kisebbik testvér a bátyját. Sírva fakadt, megölelte, úgy köszönte, hogy megmentette az életét.

MAJLA SÁNDOR

FÚZFASZOMORÚSÁG

Bólogat a fűzfa csendben,
nála sosincs minden rendben.

Ágain terem a ború,
attól örökké szomorú.

Akár esik, akár nap tűz,
szomorú a szomorúfűz.

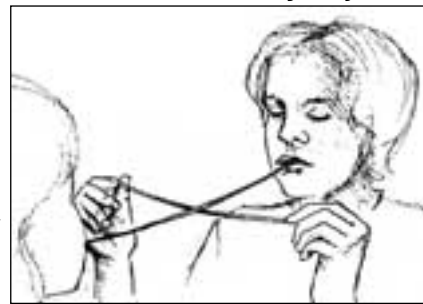
Nincsen tűzvész, nincs háború,
ez a fűzfa mért szomorú?

Nem búslakodik hiába:
patakparton
téli-nyáron
mindörökké vízben állva,
téli-nyáron
folyó mellett
mindig csupa víz a lába.

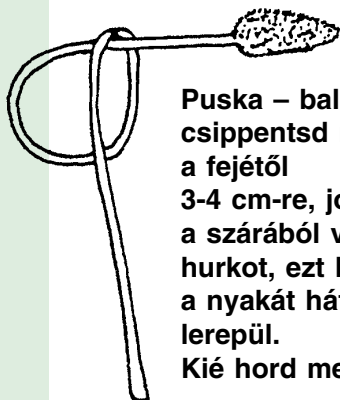
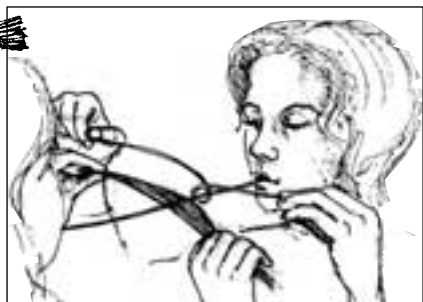

LÁNDZSÁS ÚTIFŰ – ÚTILAPU

Minden réten, útfélen szedhetsz
belőle. Gyógynövény
és nyári játék.

A kosárházhoz csak a szárra
van szükséged. A rajz szerint
ketten dolgozzatok. A végét
bogozzátok meg, s a kezdő
szálból kössetek fület.

Puska – bal kézzel
csippentsd meg
a fejétől
3-4 cm-re, jobb kézzel
a szárából vess
hurkot, ezt húzd lefele,
a nyakát hátrafele – a fej
lerepül.
Kie hord messzebbre?

BOJTORJÁN

Bogáncsát ne dobáld
a lányok hajába, inkább
építs belőle házat,
bútort állatot.

FALUDY GYÖRGY

NYÁR

Boglyasor áll kinn a réten,
magas, mint az emelet.
Bakot ugranak előtte
Tibi meg a gyerekek.

– Versenyezzünk, ki a gyorsabb –
szól a szellő, a hamis –,
szénaboglyák magas hátán
bakot ugrom magam is.

VADÁRPA – EGÉRÁRPA

Ha kalásztát tenyeredben, karodon a szálak
irányában simogatod, ellenkező irányba “elmászik”. Ha
két tenyeredet előre-hátra mozgatod, a közéjük tett
kalász elszalad. A szádba be ne tedd, mert a torkodba
is lemászik!

NEMES NAGY ÁGNES

FEKETE HATTYÚ

Nyírfaágból volt a híd,
azon álltam egy kicsit.
Egyszerre a híd alatt
megláttam egy madarat.

Fehér hattyút vártam én –
ez sötét volt, mint a szén.
Piros a csőre, piros a lába,
mint a láng és mint a szén;
lába lángja, csőr-hegye:
fekete
tulipán
belseje.

Úszott, úszott egyre messzebb,
állj meg, állj meg, te vagy
a legszebb,
fekete hattyú, szépnyakú –

És azóta szemlehunyvva
minden este látom újra:
fényes hattyú, fekete hattyú
úszik, úszik,
ú –

Beküldte Vill Tímea,
Nagykároly

MARKÓ BÉLA

EGY KISFIÚ ÍGY DALOL

Ha megnövök, felmegyek a
világ tetejére,
kiülök egy kóbor felhő
legeslegszeleire.

Kíváncsian nézelődöm,
lógatom a lábam,
figyelem, hogy az a sok lány
sír-e majd utánam.

S ha közöttük egy is akad,
akinek hiányzom,
így kiáltok: állj meg, felhő,
megleltem a párom.

Állj meg, felhő, itt leszállok,
eleget utaztam.
Úgy látom, hogy menyegző lesz,
s pont az én hazámban.

Beküldte Kovács Adrienn,
Felsőboldogfalva

Szólj, száml!

Júniusban!
5 díjat
sorsolunk ki

**Kincsünk –
anyanyelvünk.**

Nem a föld, nem a folyók
tartják össze a nemzetet, ha-
nem a nyelv.

Kisfaludy Sándor

Tóth Brigitta, nagyváradi
olvasónk ötlete alapján
**szólás-, közmondás-gyűjtő
versenyt** hirdetünk.

Láss hozzá a gyűjtéshez!
Jelentésüket nagyon röviden
magyarázd is meg.
Az öt legnagyobb
gyűjtemény beküldője
jutalmat kap.

Márciusi megfajtések: *Bal
lábbal kelt fel; Igaz ember
igazat szól; Könnyen ígérő
nehezen fizet; Egyelőre nem
jövök; Idejében érkeztl.*

Könyvjutalmat nyertek:
Szász Csaba, Marosvásár-
hely; **Tamás Orsolya és
Réka**, Székelyvarság és a ko-
bátfalvi Gálfi Sándor Iskola
hatodikosai.

A jó modor emberségünk
fontos része. Tanuljunk
együtt viselkedni:
A VAKÁCIÓBAN

Havonta
3 díjat
sorsolunk ki

**ILLIK,
NEM ILLIK**

Kellemes, de nem ilyen
nyaralást kívánunk.

A márciusi válaszok: *Peti
nem várja meg, amíg sorra ke-
rül; Juli visszaél az elárusító tü-
relmével, túl sok cipőt előszedet;
az eladók nem szolgálják ki gyorsan,
udvariasan a vevőket, külön-
ösen a gyerekeket.*

Nyertesek: Csíki Irénke, Vá-
mosgálfalva, a magyarneme-
gyei III. B osztály és a sepsi-
szentgyörgyi 6-os sz. Iskola
III. E osztálya.

MÜLLER KATI rajzai

LÁSZLÓ B. A. – MÜLLER K.

ZENE – ÉPÍTMÉNYEK

– Ugye észrevetted, Károly barátom, hogy a XX. században minden felgyorsult? A technika, a tudományok fejlődése, az élet ritmusa. Az építészeti szemléletek egymást váltogatják, nehéz rendszerezni őket. Nem is magyarázok tovább – inkább utazunk, nézzük meg a század néhány érdekes alkotását szerte a világban.

A párizsi Pompidou Központ gyára emlékeztet. Tervezője úgy gondolta, kár lenne elrejtetni a műszaki berendezést, mely itt kívül-belül jól látható.

A Sidney-i operaház vitorláira vagy szárnyait bontogató hattyúra emlékeztet.

A braziliai székesegyház vasbeton tartószerkezete Krisztus töviskoronáját jelképezi.

A század elején Le Corbusier lakóegysége óriási szenzációt keltett. Biztosan eltépte volna tervrajzait, ha tudta volna, hogy ötletét elferdítve ezrével épülnek majd az egyhangú, sivár lakótelepek, melyekkel a mi városaink is tele vannak.

Kompona Károly felsóhajtott:

– S ezeknek a tömbházaknak sok-sok ablakából oly sokféle és oly hangos zene szól! Mindenki kísérletezik. Három zenekar egy színpadon háromféle zenét játszik. Ajtócsapkodást és fékcikorgást írnak bele a zeneműbe. Számítógép is komponálhat zenét. Egy muzsikus vonalrendszert húzott az akváriumra, és azokat a hangokat játszotta le, amelyeket az úszkáló hal kijelölt. A XX. század zenéjében megszólal a legtisztább, legősibb hang is: a népzene – afrikai, távolkeleti vagy éppen magyar.

Az igazán tehetséges zeneszerzők ebben a században is megalkották értékes műveiket. A hajmeresztő kísérleteket elfelejtjük, a művészi alkotások megmaradnak.

Kitalálka

Havonta
3 díjat
sorsolunk ki

Rajzold vagy írd le Arány Andrásnak, te milyennek képzeled el a XXI. század lakóépületét!

Írd meg Kompona Károlynak, ki az a XX. századi magyar zeneszerző, aki az egész világon ismertté tette a magyar népzeneét?

Kapcsold be a rádiót június 3-án, szombaton reggel 9 és 10 óra között. A kolozsvári és a vásárhelyi stúdióból Kompona Károly zenét küld nektek ehhez a meséhez. Míg hallgatsz, vágd ki a hátlapot.

Márciusi megfejtések: 1. gótikus, 2. barokk; kánon. **Nyertesek:** Hompoth Ibolya, Gyergyószentmiklós; Papp Emőke, Bethlen és a régeni Augustin Maior Iskola II. B osztálya.

Simon Boglárka rajza, Halmi

Arány András

és Kompona Károly most búcsúzik tőletek. Hogy a XXI. században hogyan fognak építkezni és zenélni? Ezt csak ők tudnák megmondani – ha időgépükkel a jövőbe utaznának.

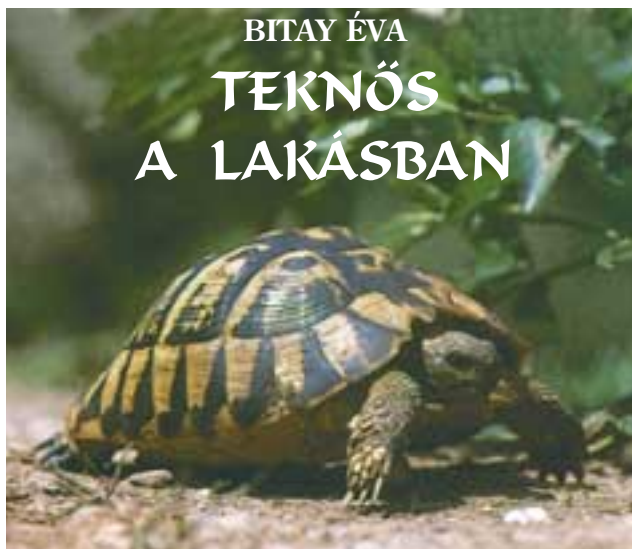
E fura alakú, lassú mozgású hüllők – különösen az utóbbi időben – nagy népszerűségnek örvendenek. A mesékben, rajzfilmekben is általában pozitív hősként szerepelnek.

A teknősök széles e világon jóformán mindenütt megtalálhatók. 212 fajuk él a trópusokon, a mérsékelt égövön, szárazföldön, mocsarakban, lápokban, tengerekben. Vannak közöttük akkorácskák, hogy elérnek a tenyerünkön és csónak nagyságúak is. Sokáig bírnak koplalni, ezért régén a tengerészek szívesen vitték magukkal őket, hogy mindig kéznél legyen a friss hús. Nem egy faj kipusztulását éppen ez okozta. Hosszú életűek, vannak közöttük 100 évesnél is idősebb "matuzsálemek".

Nálunk a legszívesebben a szép színezetű, díszes páncélzatú, édesvízi ékszerteknőst tartják. Bár a teknősök sokmindent kibírnak, igyekezzünk nekik olyan otthont teremteni, ahol jól érzik magukat.

Készítsünk teknősünknek akva-terrariumot, melyben víz

is, száraz sziget is rendelkezésére áll. A 2/3 részt kitöltő fürdőmedencét töltsük fel 20-22 C°-os vízzel, melyet három naponként cseréljünk. A szá-

BITAY ÉVA TEKNŐS A LAKÁSBAN

razföldre ültessünk gyékényt, sást, gyepetglát, mohát. A víz partjára 20-25 cm magasságba függesztünk melegítő lámpát. Egy 40 W-os villanygőt szereljük szájával lefelé fordított virágcserepbe, hadd sütkezzen az ékszerteknős, mint hazája, Florida mocsaraiban.

Ha nincs akva-terrariumunk, egy közönséges akvárium is megfelel. A víz felszínére fatörzset, vastag kéregdarabokat helyezünk, amelyekre teknősünk – ha kedve szottyan – ki tud mászni a vízből.

Az ékszerteknős húsevő állat, hazájában főleg rovarokat, csigákat, kagylókat, beteg halakat eszik. Az alábbi étlapot ajánljuk számára: csíkokra fel-

vágott nyers hús és hal, csiga (mészhéjjal együtt!), vízi rovarok, lárváik, tubifex. Havonta legalább egyszer növényi táplálékról is gondoskodjunk. Legszívesebben a békalencsét, az apróra vágalt salátát csemegézi. Az eleséget a vízbe kell tenni, onnan szedegeti össze magának. Hetenként egy-kétszer etesük.

Ha jótartjuk kedvencünket, akár 12-14 évig is élhet.

KISKÓPÉ Havonta 3 díjat sorsolunk ki!

Milyen teknősfajok élnek a szabad természetben a Kárpát-medencében?

Márciusi megfejtés: krumpli, paradicsom, paprika, dohány, pulyka, nutria, ékszerteknős, napraforgó, mosómedve, Colorado-bogár.

Nyertesek: Fodor Csaba, Marosvásárhely; László Edit, Gyulakuta és a marosfői iskolások.

Az éjjeli lepkét fakó színe álcázza, vaskos potroha szőrös, rövid csápja fésűs. Lecsapott szárnyal pihen.

EGY KIS ISMÉTLÉS

A nappali pillangó szárnya feltűnő, élénk színekben pompázik, teste kecses, csápja hosszú, vékony. Pihenéskor szárnyát összecsukja.

TALÁLD KI!

Egy vadász meséli egyik afrikai történetét:

– Mentem, mentem, egyszer csak arra lettem figyelmes, hogy egy oroszlán közeledik felém. Már a nyakamon éreztem a leheletét...

– És? Mit csináltál?
– Hát... felhajtottam a galléromat.

Petit beíratják úszótanfolyamra. Az első alkalommal nagyon nehezen megy neki a dolog. Egy idő után kimászik a medencéből:

– Azt hiszem, mára ennyi elég lesz. Már nem vagyok szomjas...

Két részeg ember beszélget az utcán:

– Meg tudná mondani, uram, hogy hány óra van?

– Csütörtök.
– Köszönöm, akkor le kell szállnom...

– Ha így folytatod, édes fiam, igazi hős lesz belőled!

– Hogyhogy, apu?
– Nagy bátorság kellett ahhoz, hogy ilyen bizonyítvánnyal egyáltalán hazagyere.

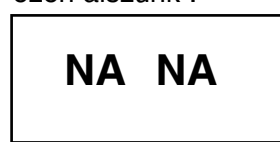
① Sajgó Andrea, Kolozsvár: lánynév.

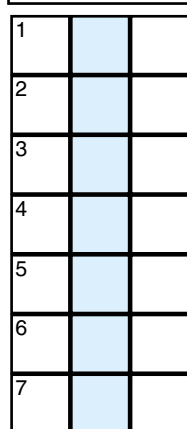
④ Cseh Andrea, Zilah: meseszereplő.

⑦ Szopos Melinda, Csíkszenttamás: ezen alszunk.

⑨ Tunyogi Andrea, Zilah: biciklire, székre tesszük.

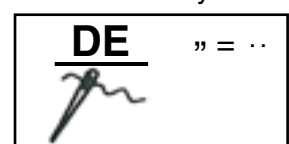
⑪ Varga Csilla, Csítszentiván: idén júniusban ünnepeljük.

1. Egyik szülő 2. Több tű 3. Becézett Anna 4. Szántáshoz használt eszköz 5. Nyom, taszít 6. Csapadék 7. Nem ide

② Sándor Izabella, Farcád: katona.

⑤ Gergely Csilla, Olt-szakadát: lánynév.

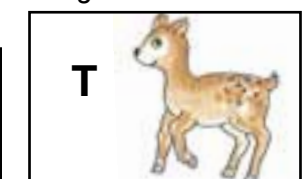

⑧ Csillag Izabella, Sepsiszentgyörgy: úgy helyezd el a számokat 1-től 5-ig, hogy vízszintesen, függőlegesen és átlósan is növekvő sorrendbe kerüljenek.

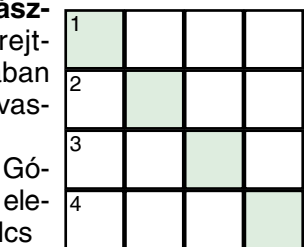
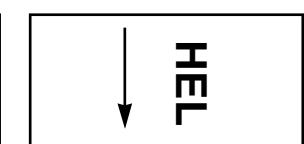
⑩ Szócs Róbert, szászrégeni olvasónk rejtvényének átlós sorában tanító néni neve olvasható.

1. Ravasz állat 2. Golyacsemege 3. Mókus eledele 4. Kerek gyümölcs

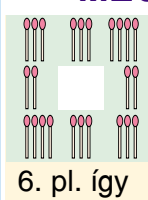
③ Kozmos Enikő, Szováta: egy tavaszi virág.

⑥ Imecs Rita, Csíkszenttamás: fiúnév.

MÁJUSI MEGFEJTÉSEK

1. Mese
2. Szentmihály
3. Bethlen
4. Anyák napja
5. Mexikói csónakázik
6. Tank-Adél-Néró-klón
7. Ágrólszakadt
8. Énekóra, telefon
9. Imre, Piroska

Csodálatos, milyen "ravaszak" a lepkék! Vagy teljesen beleolvadnak környezetükbe, vagy éppen feltűnő színükkel, rajzolatukkal riasztanak. Egyikük hernyója mérgező, másik tüskéket, bűzös szarvakat mereszt a támadó felé, vagy hátán fenyegető szemrajzolatot visel. Mások nem fárasztják magukat méreg termelésével, ehelyett hajszálpontosan utánozzák valamelyik mérgező faj színét, rajzolatát – így egy madár sem kockáztatja, hogy megkóstolja őket.

PETE

HERNYÓ

BÁB

PILLANGÓ

REJTVÉNY-PÁLYÁZAT

Hova készültök a vakációban? Erdély-szerte rengeteg olyan gyógyfürdő van, ahol a gyógyulás mellett úszni, szórakozni is lehet. Július 15-éig küldd el a rejtvényben bujkáló öt ilyen település nevét.

Jó rejtvényfejtést és jó nyaralást kíván
a Rejtvénykirály

VÍZSZINTES

1. Fürdőhely

7. Nagytestű
madár (TÚZOK)

12. Gyümölcsöt
szárító

13. Kritizáló

14. Lévai István
monogramja

15. Vadul mulat

17. Kettőzve afri-
kai dob

18. Ágai Levente
monogramja

19. Száraz nő-
vény szár

21. Ilyen csésze is
van

23. LM!

25. Légnemű anyag

26. Középen balra!

27. TÁVLAT

29. A szélein nyes!

30. Napszak

32. Észak románul

34. Sógor Mária
monogramja

35. Zsibongó

38. Naiv a végén!

40. Kezdődik a ze-
ne!

42. Sólom belseje!

43. Irat

44. Százszor száz

46. Dobni kezd!

47. Könyv szerzője

48. Semmirekellő

51. Szolmizációs
hang

52. Valahonnan ki-
vesz

54. Anglia fővárosa

56. Okos

57. Fürdőhely FÜGGŐLEGES

1. Tavaszi zöldség

2. Eleinte zsíros!

3. ..., a nagy va-
rázsló

4. Pikáns mártás

5. Éjjel látjuk

6. Temetés utáni la-
koma

7. Kerek szám

8. Fejetlen hurok!

9. Kiváltható tárgy

1	2	3	4	5	6	A		7	8	9	10	11
12							13					
14			15			16						
Á		17				18		19		20		L
21	22				23			24	25			
26				27				28		29		
	30		31			Á		32		33		
34			35		36		37		38		39	
40		41		42				43				
44			45		46			47				G
J		48		49			50				51	
52	53						54			55		
56						57	A					

VAJNAR ILONA rejtvénye

10. Állatlakás

11. Fürdőhely

13. Béléssel lát el

16. Fürdőhely

17. Osztály-..., ve-
led egy osztály-
ba járó gyerek

20. Hirtelen

mozdít

22. Pl. verset

boncolgat

23. Elekes Ádám
monogramja

24. Mesebeli

törpe

27. Testvér, vicce-
sen

28. Állóvíz

31. Tűz szélei!

33. Helyező

34. Fürdőhely

36. Könyv része

37. Menj, angolul

39. Újszerű, me-
rés

41. Honfoglaló
magyarok sát-
rainak anyaga

43. Nemesfém

45. Végtelenül rí-
mel!

47. Ide-oda dől

49. Hessegetni
kezd!

50. Szólal páros
betűi

51. Markol

53. Téli sport –
fordítva

55. Szolmizációs
hang

1		LY	
2			
3			
4			
5			
6			
7			
8			
9			
10			

12. Tankó Zsuzsa és Baumli Bernadett közösen küldött rejtvényt **Kap-lonyból**. Megfejtése egy másik júniusi ünnep.

1. Vándormadár
2. Jár, de fordítva! 3. Nem gyenge 4. Kínai eledel 5. Mesebeli törpe 6. Gyümölcs 7. Becézett Katalin 8. Ajtót tár 9. Az egyik becézett szülőt 10. Pötty

A MÁRCIUSI REJTVÉNYPÁLYÁ-
ZAT megfejtése: Minden állomáson
fűtöl. Ezúttal könyvjutalmat nyertek:

Gál Zsuzsa, Hilib; Bara Gyöngyi
Helga, Almásmálom; Márk László
Attila, Málnásfürdő; Rákos Emőke,

Vámfalu és a csíkkarcfalvi harmadikosok.

Gratulálunk! Játsszatok jövőre is velünk!

NYERTESK

LEVELEZŐ

Virágpárádé című pályázatunknak óriási sikere volt. A rengeteg helyes válasz közül a **körösfői Péntek Tímea, a székelylengyelfalvi negyedikesek és a mézskői másodikosok** borítékját sorsoltuk ki.

Közös levélben küldték el beszámolóikat, rajzaikat, verseiket a **zsibói negyedikesek, a felsőboldogfalvi másodikosok, a szilágysomlyói és a csíkszentkirályi iskolások, a székelykeresztúri Orbán Balázs Gimnázium II. A, a szatmárnémeti Ion Creangă Iskola, a kovásznai III. E, az etédi II. A, a magyarnemeyei III. B, kolozsvári 1-es Iskola IV. D, a csíkmadarasi III. A, magyar királyfalvi III. A, nagyváradi 11-es Iskola III. B, az élesdi II. E osztály tanulói.**

Orosz Orsolya, Kaplony; Szabó Mónika, Balogh Tünde, Hadad; Nagy Nóra, Butean Előd, Páll Noémi, Buksa Júlia, Simon Zoárd, Szathmári Orsolya, Szász Csaba, Barkóczi Tímea, Marosvásárhely; Maxin Emőke, Marosszentgyörgy; Kiss Ottília, Nyárádszereda; Kóré Imre, Székelyszenterzsébet; Gál Zsuzsa, Lisznyó, Urszuj Csaba, Kolozsvár; Baczó Andrea, Szege-di Levente, Zilah; Buzi Orsolya, Margitta; Dénes Réka, Barót; Ambrus Erika, Csíkszentkirály; Csűrös Ibolya, Sándor Orsolya, Balázs Andrea, Csíkszereda; Kun Tivadar, Vajdahunyad; Vajas Linda, Pál Beatrix, Vízaknai Zsófia, Erszény Izabella, Kovács Eszter, Kézdivásárhely; Varga Árpád, Vajdakamarás; Antal Karola, Csíkszentmiklós; Kovács Tímea, Maroskeresztúr; Balázs

Előd, Szentegyháza; Nagy Kinga és Orsolya, Sáromberke; Erdély Gábor, Csíkmenaság; Vajda Mária, Alsócsernáton; Lázár Bernadett, Szentkeresztbánya; Györfi Melinda, Görgy Béla, Székelyudvarhely; Mitruț Tünde, Zsombolya; Bőr Attila, Nagykároly; Cseke Edina, Kraszna; Rencsik Annamária, Érszalacs; Rădulescu Cristian, Simon Boglárka, Halmi; Bokor Andrea, Gyergyószentmiklós; Molnár Imelda, Csíkverebes; Farkas Erika, Etéd; Boros Csilla, Gyümölcsvölgye; Siklódi Levente, Magyarpéterlaka; Gáspár Ferenc, Visa; Pál Zsuzsa, Zetelaka; Jenei Matild, Magyarnagykapus; Koncz Géza és Tamás, Mezőterem; Bartha Nóra, Bölön; Bartha Ramóna, Gyergyóalfalu; Benedek Lehel, Szörcse; Sándor Levente, Gidófalva; Bereczki Gábor, Érbogyoszló; Sipos Tímea, Beszterce; Nagy Ágnes, Torda; Kelemen Enikő, Hilib; Caiser Dalma, Tímár Tímea, Bogdán Erika, Szatmárnémeti; Szabó István és Róbert, Hadadnádásd; Simó Csaba, Csekefalva; Molnár Imre, Simonyifalva; Fábíán Andrea, Nagyvárad; Balla Szilárd, Gyergyóújfalu; Gergely Sándor, Székelykeresztúr; Antal Zsolt, Csíkdánfalva.

Kovács Tamás, Érszalacs; Dobos Zsolt, Csíkdánfalva; Tamás Erika, Xantus Endre, Simon Ágota, Csíkszereda; Tunyogi Andrea, Zilah; Bálint Kinga, Baróti Éva, Székelyudvarhely; Posta Roland, Szilágysomlyó; Halmágyi Csongor, Mézskő; Joó Etelka, Vízakna; Érsek Jácinta, Köllő Johanna, Szováta; Katona Ildikó, Börvely; Miklós Árpád, Székelyszentlélek; Bíró Iringó, Bereck; Rigán Alexandra, Hadad; Székely Előd, Lukács Annamária, Kolozsvár; Kiss Csilla, Iratos; Juhász Judit, Érkörtvélyes; Kányádi Mónika, Bögöz; Kósa Zsuzsa, Szatmárnémeti; Kinda Tünde, Csíkszentkirály; Szabó Ildikó, Sepsiszentgyörgy; Péter Szilvia, Kőrispatak; Antal Attila, Gyimesközélpók; Stokker Anita, Nagyvárad; Fodor János, Visa; Finta István, Gelence; Pajzs Enikő, Kovászna; Ábrahám Orsolya, Balánbánya; György Adrienne, Zetelaka; Eszenyi Enikő, Szaniszló; Suhart Renáta, Andris Katalin, Nagybánya; Somogyi Nándor, Szilágyszóvány; Takács Delinke, Gyulakuta; Daradics Botond, Gyergyószentmiklós.

A BABA

Szőke baba ül az ágyon,
Ölbe veszi kicsi Áron.
Haját tépi, megcibálja,
Szőke babát összerágja.
Észreveszi kicsi Márta,
S Áront bizony megtépázza.

Madaras Irma, Kibéd

A TESTVÉREM

Aki nekem tetszik nagyon,
Az az én kis lánytestvérem,
Kinek arca olyan piros,
Akárcsak egy piros rózsza.

Sokat sír ő, szegény feje,
Minden nap csak esik-bukik,
Hiszen most töltötte be még
Az egy évet és hét napot.

Kopasz az ő kicsi feje,
Egy pár haja van már neki,
Az is olyan barnaféle,
Barnaféle, szőke féle.

Ilyen hát az én testvérem,
Ki a legszebb a világon,
Párja nincs e kerek földön,
Kinek neve: szép Edina.

Szabó Tamás, Zilah

AZ ÉG

Kék, kék, kék az ég,
Nap van rajta, s minden szép.
Csillognak a csillagok,
S a holdfény is ragyog.

Amikor a kisöcsém
Ágyba szokott menni,
Mindig egyszer az égre figyel,
S azután megylefeküdni.

Sántha Imola, Marosvásárhely

AZ ÉN TANÁRNÓM

Van nekem egy tanárnóm,
Azt hiszem, hogy barátnóm,
Minden órán beköszön,
És mi úgy örülünk.

Barthos Mónika, Ozsdola

Tassay Szilárd, Kolozsvár ▲

Váradi Szász Rebeka, ►
Szászrégen

Lakatos Nenszi, Szabadka,
Jugoszlávia

TANÍTÓMNAK

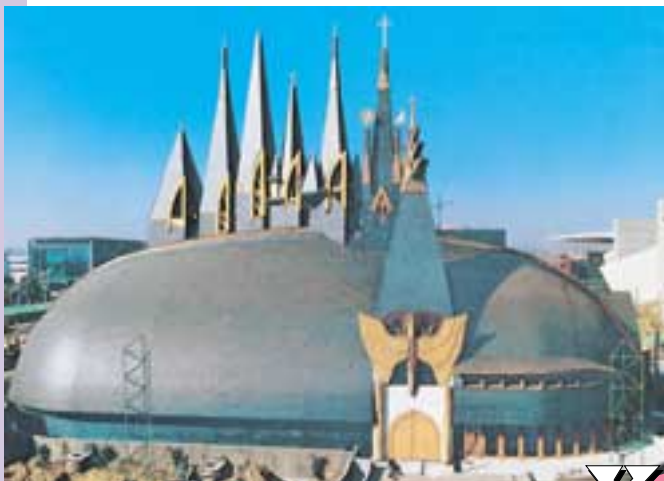
Gyerekek, higgyétek,
A tanítók is tanultak,
Úgy, mint ti.
Ők nem rosszak,
Csak ezt kell tenni.
Majd megnőtök,
Ti is nagyok lesztek,
Lehet, hogy ti is okosak.
Tanítók lesztek, mint ők.

Halmágyi Melinda,
Olthévíz

Címlap: Máthé Orsolya, Kolozsvár Hátlap: MÜLLER KATI	NAPSUGÁR, gyermekirodalmi lap. Kiadja a NAPSUGÁR Kft. Szerkesztik: ZSIGMOND EMESE (főszerkesztő), VENCZEL JÁNOS (képszerkesztő), MÜLLER KATI. A szerkesztőség postacíme: 3400 Cluj, Str. L. Rebreanu, Nr.58./28., C.P.137. Telefon/fax: 064/141323. E-mail: napsugar@mail.dntcj.ro Megrendelhető a szerkesztőség címén. A lapok árát a következő bankszámlára várjuk: Cont 2511.1-569.1/ROL B.C.R., SUC. JUD. CLUJ S.C. NAPSUGÁR - EDITURA SRL. Készült a kolozsvári TIPOHOLDING Rt. Nyomdájában. ISSN 1221-7751
---	---

Ára 5500 lej

Makovecz Imre építészete a magyar népi hagyományokból táplálkozik.

Az óriási telek-árak és az eddigieknél nagyobb teherbírású vasbeton-szerkezetek vezettek az amerikai irodaépületek létrehozásához.

KOROK - RUHÁK

A XX. század ruházkodásában is fellazultak a korábbi szabályok, szinte minden lehetséges. Sportos és elegáns, mini és földig érő, selyem és gyapjú, hagyományőrző vagy hipermódern – a lényeg csak az, hogy egyéniségünkhöz, az alkalomhoz és persze a pénztárcánkhoz illőt viseljünk. Lány öltöztetőbabánk most nadrágot visel, mely alig néhány évtizede viselhető alkalmi ruhaként is. A fiúbaba farmerben érzi legjobban magát.

A sportos, kényelmes öltözet egyre nagyobb teret hódít.

Üzletemberek. Nem a ruha teszi az embert, de sokszor elárulja foglalkozását.

Az angol punkok öltözetükkel is láznak.

Spanyolországban, Baszkföldön épült ez a fémlemezekkel borított múzeum.

